

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 17.02.1965, sp. zn. 8 Tz 1/65, ECLI:CZ:NS:1965:8.TZ.1.1965.1

Číslo: 37/1965

Právní věta: Odvolací soud v je viazaný ust. § 258 ods. 2 tr. por. a nemůže zrušit celý výrok napadnutého rozsudku. Odvolací soud nemůže so zretelem na ust. § 254 ods. 1 tr. por. zamietnuť odvolanie prokurátora len preto, že sa nestotožnil s jeho námitkami a má za to, že napadnutý rozsudok je vadný z iných dôvodov. Pri zisťovaní, či skrátením cla boli naplnené znaky priestupku v odbore colnom, (§ 15 zák. č. 60/1961 Zb.) alebo či už došlo ku skráteniu cla, je súd povinný zisťovať výšku cla, ktoré by páchatel bol povinný zaplatiť. K naplneniu okolnosti podmieňujúcej vyššej tr. sadzby (§ 148 ods. 2 písm. a) tr. zák.) totiž, že čin bol spáchaný najmenej s 2 osobami, postačuje pri splnení mater. podmienky, uved. v § 88 tr. zák. Prechovávanie alebo hromadenie zlatých mincí naplňuje znaky priestupku vo fin. hosp. (§ 14 písm. b) zák. č. 60/1961 Zb.). Hromadenie zlata spôsobom uved. v § 116 ods. 2 písm. b) tr. zák. mohlo by byť postihnuté podľa tohto ust. len vtedy, ak by išlo o zlato, ktoré nespadá pod rámec devízového monopolu, napr. hromadenie zlatých predmetov v množstve neprimeranom osobnej potrebe páchatela a členov jeho rodiny. Povinnosť devízového tuzemca ponúkať Štátnej banke československej na kúpu devízové hodnoty v zmysle § 5 ods. 1 písm. b) zák. č. 107/1953 Zb. v znení vyhl. ministra financií č. 80/1958 Zb. vzťahuje sa tiež na cudzozemské platidlá, získané v cudzine špekulačným odpredajom tovaru.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 17.02.1965

Spisová značka: 8 Tz 1/65

Číslo rozhodnutí: 37

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Clo, Odvolání, Ohrožení devízového hospodářství, Okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, poplatku a jiné podobné povinné platby, Tuzemec devízový, Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby

Předpisy: 107/1953 Sb. § 5 ods. 1 písm. b 60/1961 Sb. § 14 140/1961 Sb. § 116 ods. 2
§ 146
§ 148 141/1961 Sb. § 254 ods. 1
§ 258 ods. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 37/1965 sb. rozh.

Odvolací súd v je viazaný je viazaný ustanovením § 258 ods. 2 tr. por. a nemôže zrušiť celý výrok napadnutého rozsudku, ak vadná časť rozsudku je oddeliteľná od ostatných výrokov.

Odvolací súd nemôže so zreteľom na ustanovenie § 254 ods. 1 tr. por. zamietnuť odvolanie prokurátora len preto, že sa nestotožnil s námitkami prokurátora a má za to, že napadnutý rozsudok je vadný z iných dôvodov prokurátorom nevytýkaných.

Pri zisťovaní, či skrátением cla boli naplnené znaky priestupku v odbore colnom podľa § 15 zák. č. 60/1961 Zb., alebo či už došlo ku skráteniu cla, poprípade k pokusu o skrátenie cla vo väčšom rozsahu v zmysle § 148 ods. 1 tr. zák., je súd povinný zisťovať výšku cla, ktoré by páchatel bol povinný zaplatiť, keby nekonal proti predpisom o obehu tovaru v styku s cudzinou a nemôže sa spokojiť zo všeobecným posudkom, že v trestných prípadoch sa po zistení nezákonného postupu páchatela používa zásadne vyššia sadzba colného sadzobníka.

K naplneniu okolnosti podmieňujúcej použitie vyššej trestnej sadzby uvedenej v § 148 ods. 2 písm. a) tr. zák., totiž, že čin bol spáchaný najmenej s dvoma osobami, postačuje pri splnení materiálnej podmienky, uvedenej v § 88 tr. zák. súčinnosť ďalších osôb bez toho, že by tieto osoby museli o svojej súčinnosti s páchatelom navzájom vedieť a že by i medzi ich vzájomnou súčinnosťou musela byť určitá organizovanosť, prejavujúca sa napr. v delbe práce.

Prechovávanie alebo hromadenie zlatých mincí naplňuje znaky priestupku vo finančnom hospodárstve podľa § 14 písm. b) zák. č. 60/1961 Zb. alebo trestného činu ohrozenia devízového hospodárstva podľa § 146 tr. zák.

Hromadenie zlata spôsobom uvedeným v § 116 ods. 2 písm. b) tr. zák. mohlo by byť postihnuté podľa tohto ustanovenia len vtedy, ak by išlo o zlato, u ktorého spôsob hospodárskeho využitia nespadá pod rámec devízového monopolu, napr. hromadenie zlatých predmetov v množstve neprimeranom osobnej potrebe páchatela a členov jeho rodiny.

Povinnosť devízového tuzemca ponúkať Štátnej banke československej na kúpu devízové hodnoty v zmysle § 5 ods. 1 písm. b) zák. č. 107/1953 Zb. v znení vyhl. ministra financií č. 80/1958 Zb. vzťahuje sa tiež na cudzozemské platidlá, získané v cudzine špekulačným odpredajom tovaru.

(Rozsudok Najvyššieho súdu zo 17. februára 1965 – [8 Tz 1/65.](#))

Z odôvodnenia:

Rozsudkom okresného súdu v Bratislave-mesto zo 4. júna 1964 sp. zn. 1 T 4/64 bol obžalovaný J. uznaný vinným trestnými činmi pomoci trestnému činu prijímania úplatku podľa § 10 ods. 1 písm. c), § 160 ods. 2 tr. zák., pomoci k trestnému činu ohrozenia služobného tajomstva podľa § 10 ods. 1 písm. c), § 173 ods. 3 tr. zák., skrátenia dane podľa § 148 ods. 1, ods. 2 písm. a) tr. zák., špekulácie podľa § 117 ods. 1 tr. zák. a odňatia veci hospodárskemu určeniu podľa § 116 ods. 1, ods. 2 písm. b) tr. zák., ktoré spáchal tak, že:

1. v rokoch 1962 – 1963 v snahe utajiť pred príslušnými čsl. orgánmi odhalenie trestnej činnosti A. posielal jeho listy, ktoré obsahovali údaje o služobnom tajomstve do zahraničia, čím pomáhal A. jednak požadovať cez sprostredkovateľov provízie z dodávok strojov pre Slovenské závody technického skla v Bratislave, jednak prezrádzať do cudziny služobné tajomstvo,

2. v rokoch 1960 – 1963 obdržal zo zahraničia rôzne elektrospotrebiče v hodnote najmenej 9000,- Kčs, ktoré si po dohovore s P. D. a Š. nechal posielat na ich adresy, a to u P. a D. vo forme svadobných darov, čím skrátil štát na cle najmenej o 8000,- Kčs.

3. v r. 1963 nakúpil sám a prostredníctvom ďalších osôb 125 metrov silonovej látky monofil, 5 silonových svetrov, 4 pánske silonové košeľe, 3 teplákové súpravy, 5 tuctov kapesníkov a drobný tovar, ktoré vyviezol bez povolenia do MLR, kde ho odpredal za najmenej 10 590 forintov a získal neoprávnene najmenej 2000,- Kčs a získané peniaze v zahraničí minul,

4. na svojom byte prechovával do 14. novembra 1963 zlaté mince v počte 62 kusov vo váhe 438,41 gr. zlata a ďalej zásoby liekov a iné lekárske potreby v hodnote najmenej 6000,- Kčs.

Za to mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov nepodmienečne a prepadnutie zlatých mincí a zásob liekov a ďalších lekárskeho potrieb vo výroku rozsudku menovite uvedených.

Naproti tomu bol J. oslobodený spod obžaloby pre trestný čin odňatia veci hospodárskemu určeniu podľa § 116 ods. 2 písm. b) tr. zák., ktorý mal spáchať podľa obžaloby tak, že na svojom byte v Bratislave až do 14. novembra 1963 zhromažďoval zásoby úzkoprofilových potravín, a to 16 kg šunky, 13 kg nepraženej kávy, 35 fliaš likérov a 31 fliaš vína zahraničných značiek a 200 kusov rôznych konzerv úzkoprofilových potravín a 21,5 metrov látky.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie obžalovaný J. a okresný prokurátor.

Obž. J. napadol rozsudok okresného súdu vo výrokoch o vine s výnimkou trestného činu pomoci k trestnému činu prijímania úplatkov a vo výroku o treste. Okresný prokurátor napadol rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a domáhal sa, aby obž. J. bol uložený peňažitý trest a aby bolo ďalej vyslovené prepadnutie hudobnej skrine Blaupunkt stereo, magnetofónu zn. Grundig, magnetofónu zn. Telefunken a tranzistorového rádia, ktoré si nechal obž. J. poslať zo zahraničia na cudzie mená.

Rozsudkom krajského súdu v Bratislave zo 16. júla 1964 sp. zn. 3 To 188/64 bol napadnutý rozsudok okresného súdu v celom rozsahu zrušený a obž. J. bol uznaný vinným, že:

1. v rokoch 1962 - 1963 v snahe utajiť pred príslušnými čsl. orgánmi odhalenie trestnej činnosti A. posielal jeho listy, obsahujúce údaje o služobnom tajomstve, obsah ktorých poznal, do zahraničia, čím pomáhal A. jednak požadovať provízie z dodávok strojov pre Slovenské závody technického skla v Bratislave, jednak prezradzovať do cudziny služobné tajomstvo,

2. v rokoch 1960 - 1963 obdržal zo zahraničia rôzne elektrospotrebiče v hodnote najmenej 13 920,- Kčs, ktoré nechal posilať na adresy P. D. a rodiny Š., u P. a D. vo forme svadobných darov, čím skrátil štát na cle najmenej o 5568,- Kčs,

3. v r. 1963 nakúpil jednak sám, jednak prostredníctvom ďalších osôb 125 metrov silonovej látky monofil, 5 silonových pulóverov, 4 pánske silonové košeľe, 5 tuctov kapesníkov, 3 teplákové súpravy a iný drobný tovar, ktorý vyviezol bez povolenia do MLR, kde ho odpredal za najmenej 10 590 forintov a získal neoprávnene najmenej 2000,- Kčs, pričom získané peniaze minul v zahraničí,

4. na svojom byte až do 14. novembra 1963 prechovával zlaté mince v počte 62 kusov vo váhe 438,41 gr. zlata.

Činy obžalovaného boli krajským súdom posúdené

a) v bode 1. ako trestné činy pomoci k trestnému činu prijímania úplatku a ohrozenie služobného tajomstva podľa § 10 ods. 1 písm. c), § 160 ods. 2, § 173 ods. 3 tr. zák.,

b) v bode 2. ako trestný čin skrátenia dane podľa § 148 ods. 1 tr. zák.,

c) v bode 3. ako trestný čin špekulácie podľa § 117 ods. 1 tr. zák.,

d) v bode 4. ako trestný čin odňatia veci hospodárskemu určeniu podľa § 116 ods. 1, ods. 2 písm. b) tr. zák.

Za to bol obžalovaný J. odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 14 mesiacov. Odvolanie okresného prokurátora bolo podľa § 256 tr. por. zamietnuté.

Proti tomuto rozsudku podal generálny prokurátor v lehote uvedenej v § 272 tr. por. v neprospech obžalovaného sťažnosť pre porušenie zákona a navrhol zrušenie rozsudku krajského súdu a prikázanie veci k novému prejednávaniu a rozhodnutiu.

Podľa názoru generálneho prokurátora krajský súd porušil zákon v ustanovení § 258 ods. 2 tr. por., keď zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a nezrušil len oddeliteľnú vadnú časť napadnutého rozsudku okresného súdu, ďalej tým, že krajský súd zamietol odvolanie okresného prokurátora, hoci toto bolo dôvodné. Okrem toho sťažnosť pre porušenie zákona vytýka, že krajský súd uznal obžalovaného J. vinným trestným činom skrátenia dane podľa § 148 ods. 1 tr. zák., hoci sa obž. J. dopustil tohoto trestného činu s dvoma osobami, teda za okolnosti, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby v zmysle § 148 ods. 2 písm. a) tr. zák.

Ďalej generálny prokurátor zvažuje nezákonnosť v tom, že krajský súd uznal obž. J. vinným trestným činom špekulácie podľa § 117 ods. 1 tr. zák. a pominul, že obž. J. bol stíhaný súčasne tiež pre trestný čin ohrozenia devízového hospodárstva, ktorého sa dopustil tým, že forinty, získané špekulačným odpredajom textilného a iného tovaru minul v zahraničí bez súhlasu československých devízových orgánov.

Nesprávne, podľa sťažnosti pre porušenie zákona, krajský súd podradil skutok, spočívajúci v prechovávaní zlatých mincí pod trestný čin odňatia veci hospodárskemu určeniu podľa § 116 ods. 2 písm. b) tr. zák., hoci išlo o predmet potreby v zmysle § 116 ods. 2 písm. b) tr. zák. Týmto skutkom naplnil obž. J. znaky trestného činu ohrozenia devízového hospodárstva podľa § 146 ods. 1 tr. zák.

Naproti tomu, podľa názoru generálneho prokurátora, krajský súd mal posúdiť ako trestný čin podľa § 116 ods. 2 písm. b) tr. zák. hromadenie liekov, poprípade mal uvážiť, či skutky, spočívajúce v hromadení liekov a ďalších lekárskeho potrieb, zlatých mincí a potravín, nenapĺňujú vo svojom súhrne znaky trestného činu špekulácie podľa § 117 ods. 1 tr. zák. Sťažnosť pre porušenie zákona vytýka tiež, že krajský súd pochybil vo výroku o treste. Pri správnom hodnotení veci zo všetkých hľadísk, uvedených v § 31 ods. 1 tr. zák. mal krajský súd uložiť obž. J. prísnejší trest. Najmä tiež trest peňažný, keďže obž. J. získal jednak špekuláciou s textilným a iným tovarom, jednak skrátením cla majetkový prospech. Konečne generálny prokurátor má za to, že krajský súd porušil zákon v ustanovení § 55 ods. 1 písm. c) tr. zák., keď nevyslovil prepadnutie elektrospotrebičov, ktorými bolo skrátene clo. Podľa názoru sťažnosti pre porušenie zákona, ponechanie týchto vecí obž. J. odporuje všeobecnému záujmu, aby uplatnením prepadnutia veci bol páchatel zbavený prospechu, ktorý získal trestným činom. Súd mal podľa sťažnosti pre porušenie zákona tiež vysloviť prepadnutie zlatých mincí a liekov.

Najvyšší súd preskúmal na základe sťažnosti pre porušenie zákona správnosť všetkých výrokov napadnutého rozhodnutia, ako aj konanie, ktorému predchádzalo, a zistil, že bol porušený zákon, i keď nie vo všetkých smeroch, vytknutých v sťažnosti pre porušenie zákona.

Predovšetkým je treba prisvedčiť sťažnosti pre porušenie zákona, že krajský súd pochybil po stránke procesnej. Podľa § 258 ods. 2 tr. por., ak je vadná len časť napadnutého rozsudku, a možno ju oddeliť od ostatných, zruší odvolací súd rozsudok len v tejto časti. Krajský súd porušil zákon v citovanom

ustanovení, keď zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu v Bratislave-mesto v celo rozsahu, hoci v skutkových zisteniach, týkajúcich sa účasti obž. J. pri odosielaní dopisov do zahraničia, obsahujúcich služobné tajomstvo a slúžiacich k tomu, aby A. mohol nadväzovať spojenie so zahraničnými firmami za účelom získania provízie z dodávok strojov, a v právnom posúdení týchto skutkov okresným súdom nezistil pochybenie a hoci podľa záverov krajského súdu vadné časti rozsudku okresného súdu boli oddeliteľné od tejto nezávadnej časti rozsudku. Po stránke procesnej pochybil krajský súd tiež tým, že zamietol odvolanie okresného prokurátora, hoci dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je čiastočne vadný. Ak podali odvolanie obžalovaný i prokurátor a odvolací súd dospeje k záveru, že je dôvodné odvolanie obžalovaného, zruší napadnutý rozsudok k odvolaniu obžalovaného i prokurátora, a to i v tých prípadoch, keď sa nestotožní s námietkami, uvedenými v odvolaní prokurátora. Odvolanie prokurátora v takých prípadoch nie je možné zamietnuť, lebo odvolací súd je povinný i z podnetu odvolania podaného prokurátorom preskúmať napadnutý rozsudok v celom rozsahu a nemôže sa obmedziť iba na preskúmanie správnosti námietok uvádzaných prokurátorom (§ 254 ods. 1 tr. por.). Okrem pochybenia v tejto procesne-technickej stránke rozsudku sťažnosť pre porušenie zákona však správne vytkla, že odvolanie okresného prokurátora bolo i vecne dôvodné.

Skutok spočívajúci v tom, že obž. J. nechal si posilať rôzne elektrospotrebiče zo zahraničia v cene najmenej 13 920,- Kčs na adresy iných osôb za účelom skrátenia štátu o colné poplatky, posúdil krajský súd ako trestný čin skrátenie dane podľa § 148 ods. 1 tr. zák. V tomto smere odchyľil sa krajský súd od skutkového zistenia okresného súdu, týkajúceho sa ceny uvedených vecí, ktorá je základom pre správne zistenie výšky skráteného cla. Okresný súd dospel k záveru, že uvedené elektrospotrebiče mali hodnotu najmenej 9000,- Kčs. Krajský súd naproti tomu dospel k záveru, že znaleckým dokazovaním bolo bezpečne preukázané, že dovezené elektrospotrebiče mali hodnotu najmenej 13 920,- Kčs. Krajský súd v rozpore s ustanovením § 125 tr. por. bližšie neuviedol, o ktoré znalecké dokazovanie tieto svoje skutkové zistenia oprel. Podľa spisov bol vo veci vypočutý tovaroznalec A. F., ktorý však vo svojich výpovediach pred okresným prokurátorom a na hlavnom pojednávaní zdôraznil, že ocenenie vecí previedol len na základe ich fotodokumentácie, takže jeho ocenenie nemusí odpovedať skutočnému stavu vecí. Zo skutkových zistení rozsudku krajského súdu nie je zrejmé, do akej miery vzal do úvahy mienku znalca, ku ktorej prihliadol okresný súd, totiž, že hodnoty jednotlivých predmetov je treba odpočítať približne 10 %, keďže ide o výrobky, na ktoré nebola daná záruka. Krajský súd tiež nehodnotil výsledky hlavného pojednávania na okresnom súde 3. júna 1964, na ktorom boli podľa zápisnice i tomto hlavnom pojednávaní krátkou cestou zadovážené spisy Štátneho notárstva v Bratislave-mesto PR 25/62 a PR 131/60, týkajúce sa notárskeho poplatku z prevodu nehnuteľnosti a v ktorých sa nachádza i ocenenie dovezených elektrospotrebičov približne vo výške stanovenej v rozsudku okresného súdu. Keďže krajský súd ani v odôvodnení rozsudku neuviedol menovite veci, ktorých sa znalecké dokazovanie malo týkať a nevyporiadal sa dôsledne so znaleckým posudkom tovaroznalca A. F. a s obsahom hore uvedených notárskych spisov, sú jeho závery, týkajúce sa ceny dovezených elektrospotrebičov nepreskúmateľné a v rozpore s ustanoveniami § 2 ods. 5, 6 tr. por., podľa ktorých orgány činné v trestnom konaní sú povinné postupovať tak, aby bol zistený skutočný stav vecí a svoje závery opierať o hodnotenie všetkých prevedených dôkazov.

Pri zisťovaní výšky skráteného cla vychádzal krajský súd z toho, že obž. J. bol povinný za elektrospotrebiče, zaslané mu ako dary bratom z NSR zaplatiť clo odpovedajúce 90 % ceny zaslaného a darovaného tovaru. Keďže obž. J. zaplatil clo približne vo výške 50 % z ceny uvedených predmetov, dospel krajský súd k záveru, že obž. J. ukrátil štát na colných poplatkoch iba o to, čo je rozdielom medzi 50 % a 90 % ceny dovezeného tovaru, čo predstavuje peňažnú sumu 5568,- Kčs.

Obhajoba obž. J., že v zmysle vyhl. ministra zahraničného obchodu č. 175/1957 Ú. v. v tomto čase účinne mal nárok na vymeranie cla podľa nižšej sadzby paušálneho sadzobníka vo výške len 50 % z ceny tovaru, zaslaného mu bratom ako dary, krajský súd neprisvedčil. V tomto smere odkázal krajský

súd na skutočnosť, že obž. J. mohol podľa platných predpisov obdržať z colnými výhodami len tri balíky do roka, obžalovaný nechal si však posilať od roku 1956 balíky tiež na adresy a mená iných osôb, ako to plynie z výpovedí svedkov Š., K., D. a P. K tomu Najvyšší súd uvádza:

Podľa § 3 vyhl. ministra zahraničného obchodu č. 175/1957 Ú. v. účinné v čase odosielania hore uvedených predmetov z NSR do ČSSR sa clo vymieravalo podľa nižšej sadzby.

1. Pri prvých troch darčkových zásielkach pre fyzické osoby, pokiaľ zásielky boli dovezené pre toho istého príjemcu, v tom istom kalendárnom roku, avšak len z množstva tovaru, ktorý zrejme zodpovedá vlastnej potrebe príjemcu a príslušníkov jeho rodiny, ktorí s ním bývajú v spoločnej domácnosti;

2. v ostatných prípadoch bezplatného dovozu tovaru pre fyzické osoby, avšak len z množstva tovaru, ktoré zrejme zodpovedá vlastnej potrebe príjemcu a príslušníkov jeho rodiny, ktorý s ním bývajú v spoločnej domácnosti; v oboch prípadoch za predpokladu, že tovar bude použitý len pre ich vlastnú potrebu.

Obž. J. bol stíhaný a uznaný vinným za skrátenie cla v rokoch 1960 až 1961. Krajský súd bližšie nezisťoval, či v každom kalendárnom roku 1960 – 1963 neboli splnené podmienky pre vymorenie cla podľa nižšej sadzby paušálneho sadzobníka. Výpoveď vo veci vypočutého znalca N., vedúceho colnice, je v tom smere rozporná a krajský súd tieto rozpory vlastnými otázkami na znalca neodstránil, lebo sám znalca ani nevypočul. Vo svojom písomnom posudku, adresovanom okresnej prokuratúre vychádzal znalec pri výpočte skráteného cla z paušálneho cla vo výške 90 % odhadnutej ceny predmetných vecí. Na hlavnom pojednávaní však znalec na otázku obhajcu obžalovaného pripustil, že pri splnení podmienok, uvedených v § 3 vyhl. ministra zahraničného obchodu č. 175/1957 Ú. v. mal obž. J. nárok na vyrubenie cla vo výške 50 % odhadnej ceny zaslaných vecí, pričom použitie vyššieho paušálneho cla vo výške 90 % odhadnej ceny vo všetkých prípadoch odôvodnil len tým, že v trestných prípadoch sa používa zásadne vyššia sadzba. Tento záver znalca nie je správny, lebo je treba najprv zistiť, či vôbec bolo clo skrátené a iba v prípade skrátenia cla, poprípade v prípadoch pokusu o skrátenie cla je treba zisťovať, či ide o priestupok v odbore colnom, podľa § 15 zák. č. 60/1961 Zb., alebo či už došlo ku skráteniu cla, prípadne k pokusu o skrátenie cla vo väčšom rozsahu v zmysle § 148 ods. 1 tr. zák.

V tomto smere nie je možno ani z výpovedí krajským súdom uvedených svedkov dovodiť, že by v rokoch 1960 – 1963 v každom kalendárnom roku neboli splnené podmienky pre vyrubenie cla podľa nižšej sadzby paušálneho sadzobníka.

Obž. J. sám vo svojich výpovediach uvádzal, že len v r. 1954 až 1958 obdržal väčšie množstvo potravinových balíčkov, ktoré si čiastočne nechával zasielať na adresy Š., H. W., E. S. V r. 1960 odoslal mu brat na adresu L. P. hudobnú skriňu zn. Blaupunkt a magnetofón zn. Telefunken. V r. 1961 obdržal od brata osobné auto zn. Taunus. Počiatkom r. 1962 obdržal obžalovaný od brata stereomagnetofón s príslušenstvom a kufríkový tranzistorový prijímač zn. Grundig na adresu S. D., a to tiež vo forme svadobného daru. Koncom r. 1962 obdržal od brata na adresu A. Š. elektrickú odstredivku na výrobu ovocných štiav, kde však bolo zaplatené clo v zákonnej výške, viac zásielok neobdržal.

Obžalovaný poukazoval na to, že tieto výpovede sú potvrdzované svedkami A. Š., S. D. a L. P. iba s tou zmenou, že L. P. ďalej uviedol, že v r. 1960 obdržal balíček s konzervami a iným tovarom, určeným tiež pre obž. J.

Svedok L. K., o ktorého sa krajský súd opieral, iba uviedol, že obdržal na svoju adresu jeden balíček, určený pre obž. J. niekedy v r. 1956 – 1959. Presnejšie dátum nevedel určiť. Svedkyňa A. Š. na

hlavnom pojednávaní uviedla, že na jej adresu chodili pre J. menšie balíčky. Len v dvoch prípadoch išlo o väčšie balíčky. Podľa svedkyne posledný balíček prišiel niekedy v r. 1960 alebo 1961.

Z hora uvedeného vyplýva, že nebol presne objasnený skutkový stav jednak ohľadne hodnoty zaslaných vecí, jednak ohľadne splnenia či nesplnenia podmienok uvedených v § 3 vyhl. ministra zahraničného obchodu č. 175/1957 Ú. v., ktoré odôvodňujú vyrubenie cla podľa nižšej sadzby paušálneho sadzobníka.

Iba po objasnení skutkového stavu v uvedených smeroch je možno zistiť, v ktorých prípadoch a v akom rozsahu došlo ku skráteniu cla. Podľa ustálenej judikatúry pokladá sa za skrátenie cla vo väčšom rozsahu v zmysle § 147 ods. 1 tr. zák. únik cla v sume okolo 4000,- Kčs. Iba ak by došlo ku skráteniu cla vo väčšom rozsahu úmyselným konaním obž. J., bude sa treba zaoberať so zreteľom na to, že ku skráteniu cla dochádzalo za prispenia ďalších osôb, otázkou, či trestný čin nebol spáchaný za okolností, podmiňujúcej použitie vyššej trestnej sadzby uvedenej v § 148 ods. 2 písm. a) tr. zák. Krajský súd v tomto smere dospel k záveru, že ustanovenie § 148 ods. 2 písm. a) tr. zák. predpokladá určitý druh spolčenia aj keď nie organizovaného. Podľa záveru krajského súdu znamená to, že by páchatel musel trestný čin spáchať z dvoma ďalšími osobami súčasne, alebo, že tieto dve ďalšie osoby museli aspoň o sebe vedieť a musela by byť medzi týmito dvoma osobami aj určitá vzájomná súčinnosť. Keďže v súdenom prípade i pri skrátení cla vo väčšom rozsahu jednal obž. J. z hore menovanými osobami izolovane a nebolo preukázané, že by tieto osoby o sebe vedeli nebolo možno podľa krajského súdu zistenú trestnú činnosť posudzovať podľa prísnejšieho ustanovenia § 148 ods. 2 písm. a) tr. zák.

Sťažnosti pre porušenie zákona je treba prisvedčiť, že pre takéto závery nie je v zákone opora. Zo znenia ustanovenia § 148 ods. 2 písm. a) tr. zák. „... ak spácha čin uvedený v odseku 1 najmenej s dvoma osobami“ nevyplynie, že by zákon vyžadoval, aby sa tieto osoby podieľali na konaní páchatela podľa predom dohodnutého plánu a že museli o sebe vedieť a postupovať vo vzájomnej súčinnosti. Krajský súd zmenil okolnosť podmieňujúcu použitie vyššej trestnej sadzby uvedenú v § 148 ods. 2 písm. a) tr. zák. s inou okolnosťou podmieňujúcou použitie vyššej trestnej sadzby, totiž, že trestný čin bol spáchaný členom organizovanej skupiny, ktorú zákon pozná u iných trestných činov, napr. u trestného činu špekulácie (§ 117 ods. 2 písm. a) tr. zák.). K naplneniu okolnosti podmieňujúcej použitie vyššej trestnej sadzby, uvedenej v § 148 ods. 2 písm. a) tr. zák., totiž, že čin bol spáchaný najmenej s dvoma osobami, postačuje súčinnosť ďalších osôb bez toho, že by tieto osoby museli o svojej súčinnosti s páchatelom navzájom vedieť a že by i medzi ich vzájomnou súčinnosťou musela byť určitá organizovanosť, prejavujúca sa napr. v delbe práce. Ak páchatel spáchal trestný čin skrátenia dane podľa § 148 ods. 1 tr. zák. za prispenia ďalších najmenej dvoch osôb je treba z hľadiska ustanovenia § 148 ods. 2 písm. a) tr. zák. len skúmať, či tato účasť ďalších osôb podstatne zvyšuje stupeň nebezpečnosti činu pre spoločnosť (§ 88 tr. zák.). Touto základnou otázkou sa však krajský súd so zreteľom na svoj mylný právny názor vôbec nezaoberal.

Pokiaľ ide o skutky, spočívajúce v špekulačnom vývoze textilného a iného tovaru do Maďarskej ľudovej republiky a v jeho odpredaji a v hromadení zlatých mincí, stotožňuje sa i Najvyšší súd so záverom krajského súdu, že obž. J. naplnil nedovoleným vývozom textilného a iného tovaru a jeho špekulačným odpredajom znaky trestného činu špekulácie podľa § 117 ods. 1 tr. zák. Sťažnosti pre porušenie zákona je však treba prisvedčiť, že krajský súd pominul otázku, či skutkami, spočívajúcimi v tom, že minul v cudzine bez súhlasu československých orgánov forinty získané špekulačným odpredajom textilného a iného tovaru a hromadil zlaté mince, nenaplnil znaky ďalšieho trestného činu, a to ohrozdovania devízového hospodárstva podľa § 146 ods. 1 tr. zák.

Podľa § 5 ods. 1 písm. b), ods. 2 zák. č. 107/1953 Zb. v znení vyhl. ministra financií č. 80/1958 Zb. devízoví tuzemci sú povinní ponúknuť Štátnej banke československej na kúpu najskoršie do 10 dní po získaní, popr. po návrate do tuzemska cudzozemské peniaze, platobné dokumenty znejúce na cudziu

menu a drahé kovy.

Odpredajom textilného a iného tovaru získal obž. J. najmenej 10 590 maďarských forintov, čo podľa výpovede K. v prepočte na kurzovú hodnotu zodpovedá devízovej škode, vzniklej nesplnením povinnosti uvedenej v § 5 ods. 1 písm. b) devízového zákona vo výške okolo 1800,- Kčs. Podľa v spise založeného posudku Ministerstva financií bola potom spôsobená nesplnením povinnosti ponúknuť na odkúpenie hromadné zlaté mince ďalšia devízová škoda vo výške 3507,28 Kčs, spolu teda vo výške 5307,28 Kčs. Podľa ustálenej judikatúry väčšou škodou, spôsobenou devízovému hospodárstvu v zmysle § 146 ods. 1 tr. zák. je už škoda okolo 4000,- Kčs.

Nesplnením povinnosti ponúknuť hodnoty v zmysle § 5 ods. 1 písm. b) devízového zákona spôsobil teda obž. J. devízovému hospodárstvu škodu, prevyšujúcu sumu 4000,- Kčs a naplnil tak znaky trestného činu ohrozenia devízového hospodárstva podľa § 146 ods. 1 tr. zák., a to pokiaľ ide o vývoz a odpredaj textilného a iného tovaru za forinty v súbehu s trestným činom špekulácie podľa § 117 ods. 1 tr. zák.

Naproti tomu Najvyšší súd nesúhlasí s právnym záverom krajského súdu, že hromadením 62 kusov zlatých mincí sú naplnené znaky trestného činu odňatia veci hospodárskemu určeniu podľa § 116 ods. 2 písm. b) tr. zák.

Hospodárske využitie zlata spočíva predovšetkým v tom, že je fondovnou hodnotou v zmysle § 6 ods. 1 písm. b) zák. o devízovom hospodárstve a má za účel upevňovať plánované hospodárstvo na poli platobného styku, zabezpečovania rovnováhy platobnej bilancie a uskutočňovaním plánovitých platobných stykov ČSSR a inými štátmi. Hromadením zlatých mincí je preto predovšetkým poškodený devízový monopol štátu chránený špeciálnym ustanovením § 146 tr. zák. o ohrození devízového hospodárstva, pokiaľ je devízovému hospodárstvu spôsobená väčšia škoda. Pri menšej škode ide o priestupok vo finančnom hospodárstve podľa § 14 písm. b) zák. č. 60/1961 Zb. Hromadenie zlata spôsobom uvedeným v § 116 ods. 2 písm. b) tr. zák. mohlo by byť postihnuté podľa tohto ustanovenia len vtedy, ak by išlo o zlato, u ktorého spôsob hospodárskeho využitia nespadá pod rámec devízového monopolu, napr. hromadenie zlatých predmetov v množstve neprimeranom osobnej potrebe páchatela a členov jeho rodiny, a i., ktoré nepodliehajú povinnosti uvedenej v § 6 ods. 1 písm. b) zákona o devízovom hospodárstve.

V ďalšom Najvyšší súd rozviedol, ktoré námietky sťažnosti pre porušenie zákona nepokladá za správne.